

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології

Кафедра психології і туризму

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ
З ФАХУ

для атестації здобувачів вищої освіти
освітньої програми Туристичне обслуговування
спеціальності 242 Туризм

Ступінь вищої освіти:

бакалавр

Форма здобуття освіти:

денна

КИЇВ – 2022

Програма атестаційного іспиту з фаху для атестації здобувачів вищої освіти освітньої програми Туристичне обслуговування спеціальності 242 Туризм, ступінь вищої освіти: бакалавр, форма здобуття освіти: денна / Укладачі: В. М. Васильчук, Г. О. Кучерява, М. С. Гедін. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2022. 28 с.

Укладачі: **Васильчук В. М.**, доктор історичних наук, професор кафедри психології і туризму;
Кучерява Г. О., кандидат географічних наук, доцент кафедри психології і туризму;
Гедін М. С., кандидат історичних наук, доцент кафедри психології і туризму.

Рецензенти: **Парубець О. В.**, кандидат економічних наук, доцент, декан факультету туризму, готельного і ресторанного бізнесу Київського університету туризму, економіки і права;
Кучай О. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри психології і туризму Київського національного лінгвістичного університету.

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму

Протокол № 4 від «25» жовтня 2021 року

В. о. завідувача кафедри психології і туризму

доц. Н. О. Кучеровська

«25» жовтня 2021 року

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології

Протокол № 3 від «22» листопада 2021 року

Голова вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології

доц. Н. С. Жданова

«22» листопада 2021 року

Затверджено на засіданні вченої ради Київського національного лінгвістичного університету «9» грудня 2021 року, протокол № 8

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
1. Вимоги до здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти....	5
2. Структура і зміст атестаційного іспиту з фаху.....	9
3. Система оцінювання під час атестаційного іспиту з фаху.....	10
4. Перелік питань до атестаційного іспиту з фаху	16
5. Рекомендована навчально-методична література для підготовки до атестаційного іспиту з фаху.....	23

Пояснювальна записка

Програма атестаційного іспиту з фаху розроблена для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми здобуття освіти освітньої програми Туристичне обслуговування спеціальності 242 Туризм.

Атестаційний іспит з фаху є формою комплексної перевірки й оцінки теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти і має на меті визначення рівня сформованості компетентностей (інтегральної, загальних, фахових) та програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти спеціальності 242 Туризм.

Основним науково-методичним документом, що регламентує зміст атестаційного іспиту, є програма.

До проходження атестації здобувачів вищої освіти – складання атестаційного іспиту з фаху (ступінь вищої освіти «бакалавр») – допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Програма атестаційного іспиту з фаху включає питання з навчальних дисциплін фахової і практичної підготовки (організація екскурсійної діяльності, організація готельного господарства, туристичне краєзнавство, туристичне країнознавство, організація туристичних подорожей, туropolерейтинг).

Іспит проводиться в усній формі державною мовою.

Для проведення атестаційного іспиту з фаху щорічно створюється екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти у складі голови та членів комісії.

1. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання фахової підготовки бакалавра спрямоване, по-перше, на встановлення рівня володіння здобувачами основними теоретичними положеннями та фактологічними знаннями з базових навчальних дисциплін та дисциплін фахового спрямування; по-друге, має на меті визначення відповідного рівня володіння конкретними знаннями та вміннями з арсеналу фахової діяльності.

Завдання атестаційного іспиту з фаху полягає у перевірці й оцінці сформованих у здобувачів вищої освіти компетентностей, а саме:

інтегральної компетентності:

- здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов;

загальних компетентностей:

- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

- вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

- здатність зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміння їх презентувати;

- здатність використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та передавати власну думку в усній і письмовій формах.

фахових компетентностей:

- знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності;

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;

- розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

- розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);

- здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;

- розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем;

- здатність аналізувати місце України у загальноєвропейському та світовому цивілізаційному процесі та туристичному просторі.

Під час відповіді на питання екзаменаційного білету з навчальних дисциплін на атестаційному іспиті з фаху здобувач повинен **знати:** понятійно-категоріальний апарат навчальних дисциплін, основні концепції краєзнавчих досліджень; роль туризму в соціально-економічному розвитку країни; основи туристичного районування; основні види туристсько-рекреаційних ресурсів та закономірності їх поширення; географію основних туристичних центрів та специфіку їх інфраструктури, зокрема в Україні; спеціалізацію регіонів за напрямками та метою туризму; територіальні

особливості розвитку туризму в країнах світу; специфіку та географію основних видів туризму; проблеми світового туристичного бізнесу; особливості організації туристичних подорожей, екскурсійного обслуговування; сучасні тенденції туropolерейтингу.

Під час відповіді на атестаційному іспиті з фаху здобувач повинен продемонструвати **вміння**: аналізувати туристсько-рекреаційний потенціал території; визначати тенденції та оцінювати вплив суспільно-географічних факторів на розвиток туризму в регіонах світу; давати комплексну туристсько-рекреаційну характеристику певного регіону чи країни; розкривати особливості організації туристичних подорожей та діяльності підприємств індустрії гостинності, зокрема готельного господарства; оцінювати ефективність менеджменту туристичної фірми, структур управління туристичного та готельного сервісу; складати технологічну карту екскурсії.

Програмні результати навчання, які перевіряються атестаційним іспитом з фаху:

- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;

- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

- знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;

- пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;

- аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;

- управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;

- адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;
- аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань;
- виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;
- приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміти їх презентувати;
- використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та передавати власну думку в усній та письмовій формах.

Під час складання атестаційного іспиту з фаху здобувачі вищої освіти повинні **дотримуватися академічної доброчесності**. Використання будь-яких джерел інформації для підготовки відповіді на питання екзаменаційного білету не допускається.

У разі виявлення факту порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності безпосередньо під час складання атестаційного іспиту з фаху, зокрема списування, екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти згідно з Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти; денна і заочна форми здобуття освіти), припиняє складання здобувачем вищої освіти цього іспиту, повідомляє всім присутнім про факт порушення академічної доброчесності та виставляє здобувачу, який порушив академічну доброчесність, 0 балів (у 100-бальній шкалі) чи / і оцінку «незадовільно» в національній системі за складання атестаційного іспиту з фаху.

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ФАХУ

Атестаційний іспит з фаху для атестації здобувачів вищої освіти освітньої програми Туристичне обслуговування спеціальності 242 Туризм приймається **в усній формі державною мовою**.

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань та практичного ситуаційного завдання:

1. Теоретичне питання з дисциплін «Туристичне краєзнавство» або «Туристичне країнознавство», або «Організація екскурсійної діяльності».
2. Теоретичне питання з дисциплін «Організація готельного господарства» або «Організація туристичних подорожей», або «Туроперейтинг».
3. Практичне ситуаційне завдання (складання маршруту та технологічної карти екскурсії за визначеним напрямком).

В умовах карантину та дистанційного навчання атестаційний іспит з фаху для атестації здобувачів вищої освіти освітньої програми Туристичне обслуговування спеціальності 242 Туризм приймається **в усній формі** в онлайн режимі з використанням ІТ-технологій (платформа Microsoft Teams).

Передбачається наступна процедура проведення атестаційного іспиту з фаху:

1. Згідно з розкладом атестації здобувачів вищої освіти, укладеним деканатом, в день складання атестаційного іспиту з фаху здобувачі вищої освіти приєднуються до відеозв'язку на платформі Microsoft Teams. Здійснюється процедура їх автентифікації. Обов'язковою вимогою є приєднання здобувачів з включеною камерою.
2. Голова екзаменаційної комісії ознайомлює здобувачів вищої освіти з процедурою складання атестаційного іспиту з фаху.

3. Здобувачі вищої освіти по черзі отримують питання екзаменаційного білету, назвавши його номер. Після цього кожному здобувачу дається 15-20 хвилин на підготовку до відповіді.
4. Кожен здобувач дає відповіді за питання екзаменаційного білету в он-лайн режимі з використанням ІТ-технологій (платформа Microsoft Teams). Голова та члени екзаменаційної комісії задають додаткові запитання.
5. Здійснюється відеозапис відповідей здобувачів під час складання атестаційного іспиту з фаху, про що здобувачі попереджаються перед початком іспиту.
6. Після закінчення процедури приймання атестаційного іспиту з фаху в он-лайн режимі екзаменаційна комісія виставляє оцінку відповідно до чинних критеріїв оцінювання та інформує про цю оцінку здобувача вищої освіти.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ФАХУ

Система оцінювання відповідей здобувачів вищої освіти під час атестаційного іспиту з фаху є накопичувальною і складається з балів, які вони отримують за відповіді на питання екзаменаційного білету, та з балів за відповіді на додаткові запитання голови та членів екзаменаційної комісії.

У межах **100-бальної шкали** максимальна кількість балів складає:

- за відповідь на перше теоретичне питання – **35 балів** (відповідь здобувача на теоретичне питання екзаменаційного білету – **31 бал**, відповіді на додаткові запитання голови та членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти – **4 бали**);

- за відповідь на друге теоретичне питання – **35 балів** (відповідь здобувача на теоретичне питання екзаменаційного білету – **31 бал**, відповіді

на додаткові запитання голови та членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти – **4 бали**);

- за вирішення практичного ситуаційного завдання – **30 балів** (виконання здобувачем практичного ситуаційного завдання – **26 балів**, відповіді на запитання голови та членів екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти – **4 бали**).

**Критерії оцінювання
відповідей здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр»
на атестаційному іспиті з фаху**

При виставленні оцінки за відповіді на атестаційному іспиті з фаху враховується їх змістовність, ґрунтовність та повнота. Оцінювання усних відповідей здійснюється згідно з вимогами до конкретних питань та завдань екзаменаційного білета.

**Критерії оцінювання відповідей здобувачів вищої освіти
на атестаційному іспиті з фаху**

	Критерії оцінювання	Кількість балів
Теоретичні питання з дисциплін, що включені до атестаційного іспиту з фаху	Глибоке знання теоретичних основ питання, що виносяться на атестаційний іспит з фаху; ґрунтовна і змістовна відповідь; повне розуміння та чітке формулювання теоретичних понять дисциплін; аналіз різних концепцій, вміння робити аргументовані висновки, демонстрація власного бачення шляхів розв'язання різних проблем.	29 – 31

	Достатнє знання теоретичних основ питання, що виносяться на атестаційний іспит з фаху; достатньо змістовна відповідь; неповне розуміння та не завжди чітке формулювання теоретичних понять дисциплін; недостатній аналіз різних концепцій.	24 – 28
	Поверхнєве знання теоретичних основ питання, що виносяться на атестаційний іспит з фаху; неповна відповідь; недостатньо точне розуміння та не чітке формулювання теоретичних понять дисциплін.	19 – 23
	Незадовільне знання теоретичних основ питання, що виносяться на атестаційний іспит з фаху; незадовільна відповідь; не розуміння та нездатність формулювання теоретичних понять дисциплін; відсутність аналізу і оцінки матеріалу.	0 – 18

Критерії оцінювання відповідей здобувачів вищої освіти на додаткові запитання голови та членів екзаменаційної комісії

Критерії оцінювання	Кількість балів
Грунтовна, повна, логічна відповідь; глибокий аналіз практичних аспектів теоретичного матеріалу; власні висновки і узагальнення матеріалу.	4
Достатньо повна, логічна відповідь; частковий аналіз практичних аспектів теоретичного матеріалу; негрунтовні висновки і узагальнення матеріалу.	3

Непослідовна та нелогічна відповідь; недостатній аналіз практичних аспектів теоретичного матеріалу; поверхневі висновки і узагальнення матеріалу.	1 – 2
Незадовільна відповідь; відсутність аналізу практичних аспектів теоретичного матеріалу; відсутні висновки і узагальнення матеріалу.	0

**Критерії оцінювання виконання здобувачами вищої освіти
практичного ситуаційного завдання**

	Критерії оцінювання	Кількість балів
Практичне ситуаційне завдання	Правильне виконання завдання з використанням необхідної методики, з повним викладенням порядку його виконання та глибокою обґрунтованістю відповіді за результатами виконання.	24 – 26
	В основному правильне виконання завдання з використанням необхідної методики, з неповним викладенням порядку його виконання або недостатньо глибокою обґрунтованістю відповіді за результатами виконання.	20 – 23

	Правильний підхід до виконання завдання, але відсутність результату, або правильний результат, проте методика виконання завдання відсутня.	16 – 19
	Неправильне вирішення завдання і обрання невірної методики його виконання.	0 – 15

Критерії оцінювання відповіді здобувачів вищої освіти на додаткові запитання екзаменаторів з практичного ситуаційного завдання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Грунтовна, повна, логічна відповідь; глибокі знання методики вирішення завдання.	4
Достатньо повна, логічна відповідь; достатні знання методики вирішення завдання.	3
Непослідовна та нелогічна відповідь; недостатній аналіз практичних аспектів вирішення завдання.	1 – 2
Незадовільна відповідь, відсутність розуміння здобувачем сутності питання.	0

Підсумкова оцінка на атестаційному іспиті з фаху складається із сумарної оцінки відповідей на кожне питання екзаменаційного білету з урахуванням відповідей на додаткові запитання екзаменаторів і визначається з використанням комплексної системи оцінювання за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною 4-бальною шкалою.

Підсумкова оцінка за відповідь на атестаційному іспиті з фаху за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС і національною 4-бальною шкалою виставляється за таблицею:

Кількість балів за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	Добре
66 – 74	D	Задовільно
60 – 65	E	Задовільно
0 – 59	F	Незадовільно

4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ФАХУ

1. Організація екскурсійної діяльності

1. Екскурсознавство як основа організації екскурсійної діяльності.
2. Екскурсійна теорія, методика, практика.Форми організації екскурсійного обслуговування на екскурсійних підприємствах.
3. Історія розвитку екскурсійної справи в Україні.
4. Поняття та види екскурсійних послуг.
5. Екскурсанти як споживачі екскурсійних послуг.
6. Екскурсія як самостійна послуга туристсько-екскурсійного підприємства.
7. Екскурсійний маркетинг: сутність та значення в організації екскурсійної діяльності.
8. Поняття екскурсійної діяльності.Сутність та складові екскурсійного продукту.
9. Підходи до визначення поняття «екскурсія».Соціально-культурні функції екскурсії.
- 10.Класифікація та види екскурсій.
- 11.Оглядові екскурсії та вимоги до їх складання і проведення.
- 12.Тематичні екскурсії та вимоги до їх складання і проведення.
- 13.Сутність та схема екскурсійного процесу.
- 14.Технологія проектування та етапи створення нової екскурсії.
- 15.Основні принципи складання екскурсії та планування екскурсійного маршруту.
- 16.Композиція екскурсії, її характерні риси.Вибір теми екскурсії, формулювання підтем.
- 17.Екскурсійні об'єкти та особливості їх вибору при складанні екскурсії.
- 18.Маршрут екскурсії: принципи створення, основні вимоги, види.
- 19.Контрольний та індивідуальний текст екскурсії.
- 20.Портфель екскурсовода: завдання, вимоги до комплектування.
- 21.Техніка проведення екскурсії.
- 22.Технологічна карта екскурсії.
- 23.Методичні прийоми проведення екскурсії.
- 24.Показ як методичний прийом проведення екскурсії. Завдання показу на екскурсії, його види.
- 25.Методичні прийоми показу під час автобусної екскурсії.
- 26.Методичні прийоми розповіді на екскурсії.

27. Особливі методичні прийоми проведення екскурсій.
28. Професійні вимоги до екскурсовода.
29. Якість екскурсії та основні критерії її оцінки.
30. Особливості проведення екскурсій в музейних установах.

2. Організація готельного господарства

1. Місце готельного господарства в індустрії гостинності.
2. Історія розвитку готельного господарства в світі.
3. Історико-географічні аспекти розвитку готельного господарства в Україні.
4. Нормативно-правове забезпечення функціонування засобів розміщення в Україні.
5. Регіональні особливості розвитку готельного господарства в Україні.
6. Готельне господарство як вид економічної діяльності: сутність, основні завдання.
7. Сутність поняття «готельна послуга». Основні та додаткові готельні послуги.
8. Поняття «готельний продукт». Матеріальна та нематеріальна складові готельного продукту.
9. Поняття якості готельних послуг. Критерії та показники якості для засобів розміщення.
10. Класифікація засобів розміщення. Види закладів тимчасового розміщення.
11. Характерні риси готелів ділового призначення.
12. Особливості організації та функціонування транзитних готелів.
13. Характерні риси курортних готелів.
14. Найпоширеніші міжнародні системи класифікації готельних підприємств.
15. Готель як основний засіб тимчасового розміщення. Типи готелів.
16. Архітектура та інтер'єр підприємств готельного господарства.
17. Технологічний цикл обслуговування туристів у готелях.
18. Організаційно-функціональна структура підприємства готельного господарства.
19. Готельний номер. Типи та характеристика готельних номерів.
20. Технологія бронювання номерів у готелях.
21. Основні вимоги до служби прийому та розміщення в готелі. Зв'язок служби прийому та розміщення з іншими підрозділами готелю.

22. Технологія обслуговування гостей службою прийому та розміщення в готелі.
23. Організаційно-функціональні особливості структури служби house keeping в готелі.
24. Організація функціонування служби безпеки в готелі.
25. Організація та функції інженерно-експлуатаційної служби готелю.
26. Особливості організації обслуговування в номерах готелю.
27. Цінова стратегія готельних підприємств. Особливості формування тарифів на готельні послуги.
28. Соціальні інновації в готельному господарстві.
29. Інфраструктурні та технологічні інновації в готельному господарстві.
30. Державна політика у туристичній галузі та у готельному господарстві України.

3. Туристичне краєзнавство

1. Об'єкт і предмет вивчення туристичного краєзнавства.
2. Витоки туристичного краєзнавства України.
3. Методи туристично-краєзнавчих досліджень.
4. Туристичні ресурси, їх класифікація та оцінка.
5. Туристичне районування території України.
6. Карпатський туристичний регіон.
7. Особливості розвитку Поліського туристичного регіону.
8. Становлення Подільського туристичного регіону.
9. Розвиток Придніпровського туристичного регіону.
10. Потенціал Слобожанського туристичного регіону.
11. Азово-Чорноморський туристичний регіон.
12. Потенціал Бессарабії як туристично-рекреаційного регіону.
13. Київ – туристичний центр світового значення.
14. Туристична характеристика Одеси.
15. Львів як туристичний центр Західної України.

4. Туристичне країнознавство

1. Туристичне країнознавство: теоретико-методологічні засади курсу. Предмет, об'єкт та завдання туристичного країнознавства.
2. Країна та держава у туристичному країнознавстві.

3. Природно-рекреаційні туристичні ресурси країни як умова розвитку туризму.
4. Населення країни у туристичному країнознавстві.
5. Світова спадщина ЮНЕСКО як важлива складова рекреаційно-туристичних ресурсів світу. Світова спадщина ЮНЕСКО в Україні.
6. Туристично-країнознавча характеристика Європейського регіону.
7. Туристично-країнознавча характеристика країн Південної Європи (Іспанія, Греція, Туреччина).
8. Туристично-країнознавча характеристика країн Західної Європи (Франція, Німеччина).
9. Туристично-країнознавча характеристика провідних міст Європи.
10. Туристично-країнознавча характеристика Азійського регіону.
11. Туристично-країнознавча характеристика Китаю.
12. Туристично-країнознавча характеристика країн Південно-Східної Азії (Таїланд, Індонезія, Малайзія, Сінгапур).
13. Туристично-країнознавча характеристика Американського регіону.
14. Туристично-країнознавча характеристика США.
15. Туристично-країнознавча характеристика Латиноамериканського регіону.
16. Туристично-країнознавча характеристика Мексики.
17. Туристично-країнознавча характеристика країн Карибського басейну.
18. Туристично-країнознавча характеристика Африканського регіону.
19. Туристично-країнознавча характеристика Австралії та Океанії.
20. Туристично-країнознавча характеристика країн Близького Сходу.

5. Організація туристичних подорожей

1. Законодавство України у сфері туризму.
2. Ліцензування туристичної діяльності в Україні.
3. Поняття про банківську гарантію. Види банківських гарантій.
4. Характеристика основних видів туристичних подорожей по Україні.
5. Характеристика основних видів туристичних подорожей по Європі.
6. Новітні тренди туристичних подорожей у світі.
7. Специфіка туристичних подорожей повітряним транспортом.
8. Специфіка туристичних подорожей залізничним транспортом.
9. Специфіка туристичних подорожей автотранспортом.
10. Специфіка організація морських та річкових круїзів.
11. Інтеграція різних видів транспорту при організації туристичної подорожі.

12. Ризики туристичної фірми при організації туристичних подорожей.
13. Характеристика поняття «віртуальна туристична подорож».
14. Принципи урегулювання конфліктних ситуацій при організації туристичних подорожей.
15. Документальне оформлення туристичних подорожей.
16. Договір між туристичною фірмою і клієнтом на реалізацію ним туристичної подорожі.
17. Організація взаємодії туристичних підприємств з постачальниками туристичних послуг.
18. Роль та значення страхування туристів при організації туристичних подорожей.
19. Специфіка організації туристичних подорожей в умовах епідемії коронавірусу.
20. Інновації в організації туристичних подорожей.

6. Туроперейтинг

1. Сутність та завдання туроперейтингу. Зовнішні та внутрішні фактори туроперейтингу.
2. Види та функції туристичних підприємств, організаційні засади їх створення і функціонування.
3. Роль та завдання туроператорів у туризмі. Види та функції туроператорів.
4. Турагенти як суб'єкти туристичної діяльності. Завдання та функції турагентів.
5. Туроператори масового ринку: функції та завдання діяльності.
6. Монопрофільні та багатопрофільні туроператори: переваги та недоліки в організації діяльності.
7. Спеціалізовані туроператори: функції та завдання діяльності.
8. Сутність поняття «туристичний продукт». Особливості та складові туристичного продукту. Стадії життєвого циклу туристичного продукту.
9. Тур-пакет: поняття та основні характеристики. Складові тур-пакета та його відмінність від турпродукту.
10. Транспортування як основна туристична послуга. Найпопулярніші види транспорту в міжнародному туризмі.
11. Технологія створення туристичного продукту, формування його асортименту.

12. Поняття програмного туризму. Принципи сучасного програмного обслуговування.
13. Програма туру: основні складові, принципи та вимоги до формування програми перебування туристів. Етапи організації туристичної подорожі.
14. Туристичний маршрут. Схеми маршрутів. Фактори, що впливають на вибір схеми маршруту.
15. Реалізація турпродукту. Інструменти просування туристичного продукту на ринку туристичних послуг.
16. Стратегії встановлення цін на тур-пакети. Фактори, що впливають на ціноутворення турпродукту. Розрахунок вартості турпродукту.
17. Організація транспортного обслуговування в туризмі. Особливості співпраці туроператорів з авіакомпаніями та іншими транспортними компаніями.
18. Організація надання послуг розміщення та харчування в туризмі. Особливості співпраці туроператорів з закладами розміщення та харчування туристів.
19. Організація співпраці туроператорів з туристичними агентами.
20. Особливості договірних відносин в туризмі. Ваучер як форма договору на туристичне обслуговування.
21. Форми та стилі обслуговування в туризмі.
22. Інформаційно-комунікаційні технології туроперейтингу.
23. Рецептний туроперейтинг. Схеми функціонування рецептного туроператора.
24. Ініціативний туроперейтинг. Основні функції представництва ініціативного туроператора.
25. Методика вивчення туристичного ринку країни-партнера.
26. Консолідований туроперейтинг: функції та основні завдання.
27. Стан та перспективи розвитку світового ринку туроператорів-консолідаторів.
28. Якість обслуговування в туризмі та засоби її регулювання і контролю.
29. Державне регулювання діяльності туристичних підприємств в Україні.
30. Інноваційні технології в туроперейтингу.

7. Практичне ситуаційне завдання: складання маршруту і технологічної карти екскурсії та характеристика історико-культурних та природних пам'яток Києва за наступними напрямками:

1. «“Золоті ворота” – Старокиївська гора»;
2. «Михайлівська площа – Володимирська гірка – Європейська площа – вул. Хрещатик»;
3. «Володимирська гірка – Європейська площа – вул. Хрещатик»;
4. «Міський сад – парк “Аскольдова Могила”»;
5. «парк Аскольдова Могила – “Національний музей історії України у Другій світовій війні. Меморіальний комплекс”»;
6. «“Національний музей історії України у Другій світовій війні. Меморіальний комплекс” – ландшафтний парк “Співоче поле”»;
7. «Голосіївський парк – Археологічний заповідник Китаїв»;
8. «Андріївська церква – вул. Хрещатик»;
9. «Володимирська гірка – Європейська площа – вул. Хрещатик»;
10. «Європейська площа – вул. Хрещатик»;
11. «Міський сад – Європейська площа»;
12. «“Золоті ворота” – Володимирська гірка»;
13. «Європейська площа – вул. Хрещатик»;
14. «Михайлівська площа – Європейська площа»;
15. «Володимирська гірка – Труханів острів»;
16. «Національний музей історії України у Другій світовій війні. Меморіальний комплекс – Європейська площа»;
17. «Михайлівська площа – “Золоті ворота”»;
18. «Золоті ворота – вул. Хрещатик»;
19. «Труханів острів – Європейська площа»;
20. «Золоті ворота – Європейська площа»;
21. «Контрактова площа – Андріївський узвіз»;
22. «Арка дружби народів – Володимирська гірка»;
23. «Золоті ворота» – Андріївський узвіз»;
24. «Володимирська гірка – вул. Хрещатик»;
25. «вул. Хрещатик – Михайлівська площа»;
26. «Археологічний заповідник Китаїв – Голосіївський парк імені Максима Рильського»;
27. «Софіївська площа – Європейська площа»;
28. «Свято-Успенська Києво-Печерська лавра – Європейська площа»;
29. «Костел Святого Миколая – вул. Хрещатик»;
30. «Ботанічний сад ім. акад. О. В. Фоміна – Парк імені Тараса Шевченка»

5. РЕКОМЕНДОВАНА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ З ФАХУ

Організація екскурсійної діяльності

Список обов'язкової літератури

1. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навчальний посібник. Київ : Альтерпрес, 2007. 464 с.
2. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: Навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 248 с.
3. Голубничая С. Н. Основы экскурсионного дела: Учебное пособие. Донецк: ДИТБ, 2003. 214 с.
4. Історія екскурсійної діяльності в Україні : Навчальний посібник / В. К. Федоренко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексієнко. Київ : Кондор, 2004. 164 с.
5. Кіптенко В. К., Малиновська О. Ю. Організація екскурсійних послуг. Підручник. Херсон : «Олді+», 2018. 518 с.
6. Король О. Д. Організація екскурсійного обслуговування в туризмі: Навчальний посібник. Сучава, Сучавський університет, 2015. 110 с.
7. Любіцева О. О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. Київ : Альтерпрес, 2003. 104 с.

Список додаткової літератури

8. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Планування туристичної діяльності: Підручник К. : Знання, 2012. 310 с.
9. Організація екскурсійної діяльності: Опорний конспект лекцій. Уклад. О. О. Каролоп. Київ : Видавничий центр КНТЕУ. 2002. 45 с.
10. Писаревський І. М., Тонкошкур М. В. Планування та організація туристських маршрутів: Підручник. Харків : ХНАМГ, 2012. 304 с.

11. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності : Підручник. Харків : ХНАМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
12. Чагайда І. М., Грибанова С. В. Екскурсознавство : Навчальний посібник. Київ : ІТФПУ, 2004. 240 с.

Організація готельного господарства

Список обов'язкової літератури

1. Андренко І. Б., Кравець О. М., Писаревський. І. М. Менеджмент готельного господарства : підручник. Х. : ХНУМГ, 2014. 431 с.
2. Байлік С. І., Писаревський І. М. Організація готельного господарства: підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 329 с.
3. Мальська М. П., Кізіма В. Л., Жук І. З. Управління сферою готельного господарства: теорія та практика : підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 336 с.
4. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Готельний бізнес. Теорія і практика. К. : ТОВ «Видавництво "Центр навчальної літератури"», 2019. 472 с.
5. Основи готельно-ресторанної справи : навчальний посібник / Н. І. Данько, А. Ю. Парфіненко, П. О. Подлепіна, О. О. Вишнеvsька [за заг. ред. А. Ю. Парфіненка]. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 288 с.

Список додаткової літератури

6. Арпуль О. В., Абрамова А. Г., Мирошник Ю. А., Собін О. В. Готельна справа. Навчальний посібник. К. : ВД «Кондор», 2021. 300 с.
7. Гуць В. С. Технологічне устаткування готелів, готельних комплексів : підручник / В. С. Гуць, О. А. Коваль, В. А. Русавська. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 568 с.
8. Ляпина І. Ю. Організація й технологія готельного обслуговування. Підручник. М. Пробрідат, 2001. 208 с.

Туристичне краєзнавство

Список обов'язкової літератури

1. Берест Р. Туристичне краєзнавство : тексти лекцій для студентів ВНЗ туристичного профілю / Р. Я. Берест, Л. С. Безручко., Львів : Галицька видавнича спілка, 2015. 311 с.
2. Маланюк Т. Краєзнавство і туризм: навч. посібник. Івано-Франківськ: Вища освіта, 2017. 200 с.
3. Панкова Є. Туристичне краєзнавство: навч. посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 352 с.

Список додаткової літератури

4. Любчук О. К. Туристичні ресурси України [Електронний ресурс] : конспект лекцій з дисципліни «Туристичні ресурси України» для студентів спеціальності 242 «Туризм» денної форми навчання / О. К. Любчук. – Маріуполь : ПДТУ, 2017. 103 с.
5. Верес К. Туристичне краєзнавство: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм» денної форми навчання. Київ: НУХТ, 2015. 114 с.
6. Петранівський В. Туристичне краєзнавство: навч. посібник. 2-ге вид., випр. Київ: Знання, 2008. 575 с.
7. Основи краєзнавства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / кол. авт.; за заг. ред. чл.-кор. НАНУ О. П. Реєнта. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016., 276 с.

Туристичне країнознавство

Список обов'язкової літератури

1. Лизогуб В. А. Країнознавство. Харків : Право, 2019. 384 с.
2. Мальська М. П., Гамкало М. З., Бордун О. Ю. Туристичне країнознавство. Європа : навч. посібник. 2-ге вид., стер. К. : ЦУЛ, 2010. 222 с.

3. Семенов В.Ф. Туристичне країнознавство. Навчальний посібник. Херсон : «Олді+», 2019. 392 с.
4. Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство. Навчальний посібник. Херсон : «Олді+», 2020. 808 с.

Список додаткової літератури

4. Алієва-Барановська В. Міжнародний туризм. Навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 334 с.
5. Божидарник Т. Міжнародний туризм. Навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.
6. Немець Л. М., Г. О. Кулешова, А. В. Соколенко. Туристсько-рекреаційні ресурси світу : навчально-методичний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 102 с.
7. Смаль І. В. Туристичні ресурси світу: Навч. посіб. Ніжин: Вид-во Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.

Організація туристичних подорожей

Список обов'язкової літератури

1. Герасименко В.Г. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів. Навчальний посібник. Київ: Бурун Книга, 2011. 111 с.
2. Гонтаржевська Л. І. Ринок туристичних послуг в Україні: навчальний посібник. Донецьк : Східний видавничий дім, 2018. 180 с.
3. Інфраструктура туризму: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладачі: О. В. Поступна, Н. А. Леоненко. Х.: НУЦЗУ, 2020. 233 с.
4. Любіцева О.О. Методика розробки турів. Навчальний посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 104 с.
5. Любчук О. К. Організація туризму. Основи туризмознавства: навч. посібник. Маріуполь : ГВУЗ «ПДТУ», 2018. 154 с.

Список додаткової літератури

6. Бейдик О. Рекреаційні ресурси України: навч. посібник. 3-е вид., перероб. та доп. Київ: Альтерпрес, 2011. 462 с.
7. ДСТУ 4268:2003 Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги. URL: <http://www.kurort-service.com/uploads/assets/file/per.pdf>.
8. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 368 с.
9. Чорненька Н. В. Організація туристичної індустрії : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2006. 264 с.

Туроперейтинг

Список обов'язкової літератури

1. Алієва-Барановська В. Міжнародний туризм. Навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 334 с.
2. Бабарицька В. К., Малиновська О. Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Понятійно-термінологічні основи, сервісне забезпечення турпродукту: Навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2009. 288 с.
3. Баєв В. В. Основи туроперейтингу: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім “Персонал”», 2016. 156 с.
4. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці: Зелена Буковина, 2003. 312 с.
5. Кіптенко В. К. Менеджмент туризму: підручник. Київ : Знання, 2010. 502 с.
6. Кравцов С. С., Дрокіна Н. І. Менеджмент турбюро та організаторів подорожей: Навчальний посібник. Донецьк.: ДІТБ, 2012. 236 с.

Список додаткової літератури

7. Любіцева О.О. Методика розробки турів: навч посібник. Київ : Альтерпрес, 2008. 300 с.
8. Михайліченко Г. І. Туроперейтинг : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 304 с.
9. Організація туризму: підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 448 с.
10. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покогодна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. Х.: ХНАМГ, 2008. 541 с.
11. Панченко Ю.В., Лугінін О.Є., Фомішин С.В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму. Херсон : «Олді+», 2019. 342 с.
12. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності : підручник. Київ : Грамота. 2006. 264 с.
13. Туроперейтинг: підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В. Я. Брича. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2017. 440 с.